

Yttrande

Datum
2023-04-28

Mottagare
Simply Blue Group

Kontaktperson SPF
Malin Skog

Yttrande i avgränsningssamråd för energiparken Herkules

Swedish Pelagic Federation producentorganisation (SPF) företräder samtliga svenska fiskefartyg över 12 meters längd inom det pelagiska fisket efter bl.a. sill, skarpsill, tobis och makrill i Atlanten, Nordsjön, Skagerrak, Kattegatt och Östersjön samt ett antal fartyg mindre än 12 meter som fiskar kustnära längs Västkusten respektive i Östersjön. Samtliga regionalfartyg i Östersjön är medlemmar hos oss. Våra medlemmar står varje år för ca 90% av den totala fiskade volymen i Sverige. Vi tackar för det inledande muntliga samrådet och möjligheten att lämna synpunkter i detta avgränsningssamråd.

SPF:s generella hållning samt bedömning av aktuell ansökan

SPF ställer sig generellt negativt till havsbaserad vindkraft, då alltför mycket kunskap fortfarande saknas när det gäller vilken inverkan etablering av vindkraftparker får på den marina miljön, i första hand påverkan på reproduktion och migration för vissa fiskarter. SPF anser att denna kunskap, baserad på långtidsstudier vid befintliga vindkraftparker, måste tas fram innan en storskalig utbyggnad vindkraft till havs kan övervägas. För pelagiskt fiske bedömer SPF i nuläget att samexistens med vindkraft på samma yta sannolikt är omöjligt, framförallt med flytande vindkraftverk, och många vindkraftparker konkurrerar därför med vårt fiske om ytan i havet. Det aktuella området är ett viktigt område för det pelagiska yrkesfisket och vi anser därför att det är ytterst olämpligt för utbyggnad av vindkraft.

SPF:s farhågor kopplat till marin vindkraft

SPF:s medlemmar uttrycker en stark oro över hur befintliga vindkraftparker kan ha medfört beteendeförändringar hos fisken och påverkat dess reproduktion negativt. Sillpopulationen i västra Östersjön ("Rügensillen") har en historiskt dålig rekrytering och fiskarna frågar sig om detta är kopplat till vindkraftsetableringar på eller nära tidigare lekplatser bland annat i tysk zon. I södra Östersjön har våra medlemmar över tid som vindkraftparkerna i framförallt tyska vatten blivit allt fler, noterat att sillens vandringsmönster och beteende har förändrats. På de platser där de tidigare bedrivit sitt fiske finns inte längre någon sill. Den har tagit andra vägar och uppehåller sig på djupare vatten än tidigare och det är svårare för våra fiskare att hitta den när de fiskar.

Vindkraftparker kan medföra bland annat ändrade strömmönster, kroniska lågfrekventa undervattensljud, vibrationer och elektromagnetiska fält runt strömkablar och dessa faktorer kan i sin tur påverka fiskens beteenden och var den väljer att uppehålla sig. Vår huvudsakliga farhåga rör lågfrekventa ljud och vibrationer då både sill och skarpsill har god hörsel och det finns vissa studier som tyder på att pelagiska arter undviker vindkraftparker. Detta är områden där mycket kunskap ännu saknas eller kunskapen är begränsad till ett fåtal fiskarter.

SPF ser därför att det är av största vikt att dessa faktorer och hur de kan påverka den marina faunan på alla nivåer såväl lokalt som mer regionalt utreds noggrant i kommande MKB. I samrådsunderlaget hänvisas till hur torsk kan reagera på undervattensljud, men de pelagiska fiskarterna nämns inte i detta sammanhang. Det är av yttersta vikt att vid framtagande av MKB vara medveten om och ta hänsyn till att olika fiskarter kan reagera olika och att en studie på t.ex. torsk eller ål inte kan översättas till att gälla för sill

eller skarpsill. Man kan inte uttala sig generellt om ”fisk”, då varje fiskart har sin unika biologi och sina anpassningar till sin livsmiljö, och så många fiskarter som möjligt måste belysas i MKB.

Analys av yrkesfisket i samrådet och kommande MKB

SPF anser att analysen i samrådsunderlaget av yrkesfisket i området är ytterst bristfällig och tyder på en okunskap om fiskets bedrivande och förutsättningar. Slutsatsen som Simply Blue Group drar att yrkesfiskeaktiviteten i aktuellt område är låg är naturligtvis lika felaktig som den analys på vilken man bygger denna slutsats. Simply Blue Group väljer att framställa fisket i form av ” fartygstäthet, fiske” (figur 28) vilket anges genom fartygstimmar per kvadratkilometer och månad. Vi anser att detta inte överhuvudtaget ger en rättvisande bild av fisket i området utan grovt underskattar detta. Fisket i området sker huvudsakligen koncentrerat till några få månader på året vilket bidrar till att den bild som genereras med företagets framställning visar på en låg fiskefartygstäthet, men detta faktum gör inte fisket mindre ekonomiskt viktigt för våra medlemmar. Det framgår också tydligt av figur 29 att området är viktigt för pelagiskt fiske och att fisket inte sker på exakt samma platser från år till år utan kan bedrivas i hela området. För våra medlemmar är tillträdet till hela området viktigt för att de ska kunna bedriva sitt pelagiska fiske av sill och skarpsill.

Rådande situation för både Östersjötorsken och Rügensillen har föranlett kraftiga begränsningar av fisket Östersjön, vilket gör att de senaste årens fiske varit starkt reducerat och inte är representativt sett till en längre tidsperiod. Detta gör det extra viktigt att i MKB se till en väl tilltagen tidsperiod som referens för det fiske som bedrivs i området för att få en rättvisande bild av fiskets variationer både vad gäller fiskeregleringar och kvotsituation för olika arter kopplad till beståndens variationer. Referensperioden bör absolut minst vara 10-15 år men helst och rimligen lika lång tid som parken är tänkt att vara i drift, dvs 30-40 år. En analys av fisket måste också delas upp på olika typer av fisken (aktiva respektive passiva redskap, samt pelagiskt respektive demersalt fiske).

Fiskets bedrivande

Pelagiskt fiske med trål och not är en utrymmeskrävande verksamhet som SPF i nuläget bedömer inte kan samexistera med marina vindkraftverk. Med vajer och trål på släp är ekipaget över en kilometer långt och väger hundratals ton när trålen är full med fisk. Att väja eller stoppa för ett vindkraftverk t.ex. vid dåligt väder är omöjligt. En vindkraftpark, framförallt med flytande fundament dr insnärjningsrisken för ett släpande redskap i förtöjningarna är hög, är därför för våra medlemmar att se som ett helt stängt område där fiske över huvud taget inte kan bedrivas.

Det aktuella området ligger utanför utpekade riksintresse för yrkesfiske. SPF vill poängtera att pelagiskt fiske inte på något sätt enbart bedrivs inom utpekade riksintresseområden utan är till sin natur dynamiskt och följer fiskens vandringar och ansamlingar som ser olika ut från år till år. Det innebär att våra medlemmars fiske bedrivs både i och utanför riksintresseområdena. Fångsterna av sill i ett visst område kan variera stort mellan åren, vilket gör att behovet att kunna förflytta det pelagiska fisket dit fisken ansamlar sig är stort. I utpekade område bedrivs ett ekonomiskt viktigt fiske av sill och skarpsill. Vi anser att området som helhet är olämpligt då det inte tagit hänsyn till yrkesfiskets intressen samt till möjlig negativ påverkan på fiskens lekområden.

Problem kopplade till det aktuella området

SPF anser att det är ytterst olämpligt att exploatera fiskens lekområden, då detta riskerar att påverka populationsutvecklingen negativt. Med beaktande av försiktighetsprincipen borde det inte vara aktuellt att genomföra några åtgärder som riskerar att skada/störa potentiella lekområden för kommersiellt viktiga

fiskarter. MKB måste noga belysa vilken eventuell fisklek som sker i det aktuella området, och hur exploateringen kan påverka denna.

Den syrefria botten i området utgör ytterligare ett hinder för byggnationer då arbeten på botten sannolikt kan försämra vattenkvaliteten även i den fria vattenmassan ovanför botten p.g.a. uppblandning av svavelväte etc. från botten till det omkringliggande vattnet. Detta är av yttersta vikt att undvika för att inte ytterligare försämra livsmiljöerna för fiskarter som uppehåller sig i eller omkring området samt för eventuell fisklek i området. Påverkan på olika organismer i vattenpelaren av kombinationen av syrefritt och förorenat (tungmetaller mm) sediment vid bottenarbeten samt hur dessa kan minimeras behöver utredas noga i MKB.

Även den så viktiga vattenomsättningen i Östersjön och hur den eventuellt kan påverkas av strukturer som påverkar strömmarna på botten bör tas i beaktande i MKB. SPF vill även påpeka att det verkar vara okänt i vilken utsträckning någon eventuell reveffekt är aktuell vid användning av flytande fundament och detta bör i möjligaste mån klargöras i MKB då det verkar som om denna teknik bedöms som trolig i området. SPF anser också att Simply Blue Group behöver förtydliga hur förtöjningen av flytande vindkraftverk kan komma att påverka fiske med släpredskap i området utanför en eventuell framtida vindkraftpark med tanke på möjlig insnräkningsrisk (säkerhetszoner).

Kumulativa effekter

SPF ser med oro på det stora antalet befintliga och planerade vindkraftetableringar i södra Östersjön, Skagerrak och Kattegatt och den kumulativa inverkan dessa kan få på miljön och fiskbestånden. SPF kräver att det görs en samlad analys av etablerade och planerade vindkraftparkers kumulativa inverkan på ekosystemet samt av framtida möjligheter till fiske i ett större geografiskt område. Det gäller i synnerhet för en ytkrävande verksamhet som är mer eller mindre permanent till sin natur så som en vindkraftpark.

Om ni har några frågor kopplat till vårt samrådsyttrande eller i övrigt om pelagiskt fiske kopplat till ert projekt är ni välkomna att kontakta oss.

Vänliga hälsningar,
Malin Skog, SPF PO

Malin.Skog@pelagic.se

Tel: 0731-508 708